

Državni Dan Hrvata 2018 u Pečuhu

Županijski susret hrvatskih učenika na Fancagi
6. stranica

XIV. međunarodni kroatistički znanstveni skup
8. – 9. stranica

Utemeljeno „Gradišćansko društvo Hrvat S. A. M”
11. stranica

Komentar

Gdje si, Borise?

Boris je bio jedan od nadobudnih mladih Hrvata koji su mislili da će jednoga dana živjeti za svoju hrvatsku zajednicu u Mađarskoj. On je istinski vjerovao da su stupovi hrvatstva, tako i obitelji hrvatski jezik, vjera, i onaj neopisivi, urođeni osjećaj što se u zadnje vrijeme određuje kao samobitnost ili pripadnost. Roditelji su ga zamišljali da će postati, kako je to puk u ono vrijeme govorio, slavan „čovik“. No za Borisa bio je to skučen prostor, njegova su pluća željela više... i tako doputovao je u hrvatsku metropolu, u Zagreb. Upijao je svu novost i izazove toga grada, premda mu je kadšto zasmetalo da su ga imenovali mađarskim Hrvatom, ili kulturološki ga smjestili na policu tokajca, čardaša ili kobasica. No unatoč tomu, u toj zemlji, u ovome je gradu osjećao da je svoj na svome, tako često i sam sebi na obali Save govorio „Tu je moj dom“. Navrijeme je položio sve ispite, i stekao zvanje građevinskog inženjera. Ali Domovinski je rat spriječio njegov povratak svojim, zapravo ni sam nije znao je li ga zaustavio u tome, htio li se on doista vratiti. I tako za njega nije bilo upitno boriti se za svoju domovinu. Pobjeda se slavila po Hrvatskoj, na kninskoj tvrđavi zavijorila je hrvatska zastava. I u tome trenutku Borisu se učinilo da mu nitko ne može ništa, da će živjeti kako se pjeva u pjesmi Daleke obale Sušac blues. No Boris je ostao sam u svojim snovima, zamislama. I razmišljao je o povratku svojim. Mjesecima je bio junak svojega mjesta, pa se s vremenom i slavlje utihnulo te na površinu isplivalo je nezadovoljstvo okoline. Govorili su mu da se treba boriti za hrvatski narod u Mađarskoj, za jezik, protiv uhljeba... „O čemu vi govorite? Pa novaca ko u priči, a jezik kao i vjeru trebaš očuvati i njegovati! A uhljebi, nemoj se brinuti za njih, vrijeme će učiniti svoje. Ne laži, ne kradi, moli se i radi. Pridi i pomogni, nikom' ne odmogni (Thompson). Eto to je moj credo.“ Vrijeme trči, sve po starom... narod šuti, katkad pokoji nezadovoljni val, al ipak se glasa... ne čita se i ne piše, samo se hrvatski glasa. Pojedini se pitaju, gdje si, Borise? Boris se borio za znatno svetiju stvar, sad je red na tebi, izađi i bori se...

Kristina

Glasnikov tjedan

S Komemorativnim skupom „Vukovar, mjesto posebnog pijeteta“ u dvorištu vukovarske Opće županijske bolnice, u tome je gradu počelo obilježavanje Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991.

godine i 27. obljetnice stradanja toga grada u najezdi bivše JNA i srpskih paravojsnih postrojba u jesen 1991. godine. Dana 18. studenoga 1991. godine nakon tromjesečne obrane slomljena je obrana Vukovara. U obrani grada, prema podacima vukovarske opće bolnice, poginulo je 1624 osobe, ranjeno njih više od 2500, u srpske koncentracijske logore odvedeno je 7000 zarobljenih branitelja i civila, a iz grada prognano oko 22 tisuće Hrvata i nesrba. Još i danas se traže nestali.

Bitka za Vukovar jedna je od najstrašnijih bitaka dvadesetoga stoljeća na tlu Europe. Vukovar i njegovi borci, i oni s puškom u ruci, i oni najmlađi i najstariji, žene, djeca i starci koji su ostali u gradu do ulaska zlotvora dali su golem doprinos slobodnoj i nezavisnoj Republici Hrvatskoj koja im se Danom sjećanja poklonila

18. studenoga. Jer veličina njihove hrabrosti i očaja nemjerljiv je doprinos Domovinskom ratu. Danas to znamo znatno jasnije nego prije dvadeset i sedam godina. Kolonu su sjećanja i ove godine predvodili hrvatski branitelji i članovi obitelji poginulih, ubijenih i nasilno odvedenih hrvatskih branitelja grada Vukovara. Od vukovarske bolnice do Memorijalnoga groblja žrtava Domovinskog rata obilježena su stradanja vukovarske gradske četvrti Borova naselja, i stradanja u logoru u Veleprometu te na Ovčari.

Brojna su mjesta stradanja. Škabrnja u kojoj je počinjen pokolj na sam dan pada Vukovara. Škabrnja i njezini rodoljubi nisu u moru pobunjenih Srba, jedno od najljepših i najbogatijih sela Ravnih kotara u kojem je ubijeno i masakrirano 84 čovjeka.

Ovaj natpis stoji na spomen-obilježju isusovca o. Rudolfa Brajičića u Škabrnji: *Čuvaj nam budno grudi škabrnjska, spomen na njih u svojim*

njedrima, ko zrno žita život su dali, za te, lijepa zemljo Hrvatska, da ploviš s podignutim jedrima.

Zvonjava zvona svih crkava u Hrvatskoj 18. studenoga, u 18 sati i 11 minuta bila je zvonjava za sve stradalnike Domovinskoga rata, sve žrtve, znane i neznane junake, one na bojišnici i one koji su čuvali svoja ognjišta.

Branka Pavić Blažetin

„Jer veličina njihove hrabrosti i očaja nemjerljiv je doprinos Domovinskom ratu.“

Pratite medijske platforme Medijskog centra Croatica!

MEDIJSKI CENTAR *Croatia*

mcc.croatia.hu – dnevne vijesti • www.glasnik.hu
– dnevno svježe vijesti, napisi, albumi fotografija;
radio.croatia.hu – 24 sata glazbe, utorkom,
četvrtkom i petkom od 18 sati radijske emisije s
ponavljanjima drugoga dana u 10 sati.
Tiskano izdanje Hrvatskoga glasnika – svakoga
petka u Vašem domu.
Budite naši prijatelji, pratite Medijski centar
Croatia i preko Fejsbukovih profila:
Hrvatski glasnik; Radio Croatia; Croatia TV

Državni Dan Hrvata 2018 u Pečuhu

Nakon šest godina ponovno u Baranji, u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, 17. studenog u Pečuhu je održan 19. državni Dan Hrvata koji je okupio umalo devetsto Hrvata iz svih hrvatskih regija u Mađarskoj, od Bačke do Gradišća i Pešte. Prošlo je već 18 godina od prvoga hrvatskog dana održanog 2000. godine u Sambotelu, a pokrenutog u spomen na osnivanje prve samostalne krovne udruge Hrvata, Saveza Hrvata u Mađarskoj. Priredba je i ove godine održana pod visokim pokroviteljstvom Kolinde Grabar-Kitarović, predsjednice Republike Hrvatske, i dr. Jánosa Ádera, predsjednika Mađarske.

Misno slavlje u pečuškoj prvostolnici

Već po običaju, svečanost je započela misnim slavljem koje je u dupkom punoj pečuškoj prvostolnici predvodio mons. dr. Franjo Komarica, a s njime suslužili hrvatski svećenici odnosno svećenici hrvatskih naselja Pečuške biskupije Ladislav Ronta, Augustin Darnai, Ilija Čuzdi, Jozo Egri. U ime domaćina preuzvišenog biskupa Franju Komaricu srdačno je pozdravio velečasni Augustin Darnai.

Mladen Andrić

Ivan Guban

Predstavljanje Croaticina e-arhiva

Nakon mise program je nastavljen u velebnom Centru „Kodály“. Uoči svečanosti uz prigodne riječi ravnatelja Čabe Horvatha u predvorju Centra upriličeno je predstavljanje e-arhiva Izdavačke kuće „Croatica“.

Svečani program – pozdravni i prigodni govori

Nakon predstavljanja počeo je svečani program državnog Dana Hrvata, pozdravni govori, dodjela odličja i kulturni program. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić, ujedno izaslanik hrvatskoga premijera Andreja Plenkovića, predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića i predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović, veleposlanik Bosne i Hercegovine u Budimpešti Tomislav Leko, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, savjetnica Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Maja Rosenzweig Bajić, banjolučki biskup dr. Franjo Komarica, državni tajnik za nacionalnu politiku Árpád Potápi, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, zamjenica državnog tajnika Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Ivana Perkušić, načelnica Sektora za pravni položaj, kulturu i obrazovanje Hrvata izvan Republike Hrvatske Dubravka Severinski, glavna savjetnica ministrice kulture Dubravku Đurić Nemeč, počasni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj Atila Kos, predsjednik Skupštine Baranjske županije Zoltán Madaras, savjetnik za na-

Joso Ostrogonac

Matija Firtl

Ivana Perkušić

rodnosti Ureda predsjednika Vlade Matija Firtl, glavni voditelj glavnog odjela za narodnosti Ureda predsjednika Vlade Richárd Tircsi i pečuški dogradonačelnik István Decsi, nadalje članovi HDS-ove Skupštine i SHM-ova Predsjedništva, predsjednici županijskih samouprava, načelnici hrvatskih naselja, i predsjednici mjesnih hrvatskih samouprava.

U ime domaćina grada Pečuha nazočne je pozdravio dogradonačelnik István Decsi. – Hrvatska narodnost u Pečuhu na jedinstven način ima svoju osnovnu i srednju školu te hrvatsko kazalište. Time ne samo jačamo samobitnost Hrvata u Pečuhu i južnom Zadunavlju, pridonosimo njegovanju tradicija i opstanku materinskog jezika, potičemo da ponosno njeguju svoju nacionalnu svijest, nego taj ponos i dijelimo zajedno s njima. Hrvatska narodnost ne samo njeguje nego i obogaćuje kulturno nasljeđe grada Pečuha. – reče uz ostalo dogradonačelnik.

Potom se nazočnima obratio veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Mladen Andrić koji je Hrvatima u Mađarskoj čestitao Dan Hrvata, i to u ime predsjednika Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića i posebno glavne pokroviteljice predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović. Podsjetivši da se 18. studenog obilježava Dan sjećanja na žrtve Vukovara, veleposlanik Mladen Andrić pozvao je nazočne da im u znak sjećanja odaju počast minutom šutnje. Uz kratak prikaz gospodarskoga stanja u Hrvatskoj, veleposlanik Andrić istaknuo je strategijske gospodarske odnose, te dinamičnu prekograničnu suradnju Hrvatske i Mađarske. On je naglasio i uzorne dvostrane odnose u

HDS-ovi i SHM-ovi nagrađeni

posljednjih godinu dana, što potvrđuju i susreti na najvišoj razini, jednako tako i uzornu suradnju na području kulture, ali i zaštite manjina u dvjema državama koja je, kako reče, na vrlo visokoj razini. Diplomatska predstavništva Hrvatske u Mađarskoj u Budimpešti, Pečuhu i Kaniži stoje vam na raspolaganju, poručio je na kraju veleposlanik Andrić.

U ime Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske i državnog tajnika Zvonka Milasa nazočne je pozdravila zamjenica državnog tajnika *Ivana Perkušić*. U svečanoj prigodi ona je posebno naglasila „doprinosa mađarskih Hrvata u očuvanju hrvatskih tradicijskih običaja i bogate kulturne baštine, u očuvanju hrvatske riječi i nacionalne svijesti o pripadnosti hrvatskomu nacionalnom biću“. Naglasivši dobrosusjedske i partnerske odnose Hrvatske i Mađarske, izvrsnu suradnju na području zaštite nacionalnih manjina, najavila je da će se u prvoj polovici 2019. godine održati 15. sjednica Međuvladina mješovitog odbora za praćenje provedbe sporazuma o zaštiti manjina.

– Vi, dragi Hrvati u Mađarskoj, utemeljenjem svojih hrvatskih ustanova, svojim životom i osloncem na autentične vrijednosti i drugim oblicima međusobnog povezivanja i predanosti imate

moćnost da se ne samo održite kao prepoznatljiva manjina s dubokim korijenima nego i mogućnost da s vlastitim angažmanom gradite vlastiti put u budućnost, a na tom je putu s vama, i uvijek je uz vas vaša matična domovina Hrvatska. – reče uz ostalo *Ivana Perkušić*.

U ime zamjenika premijera *Zsolta Semjéna* i državnog tajnika za narodnosne i crkvene veze *Miklósa Soltésza* nazočne je pozdravio i *Matija Firtl*, savjetnik za narodnosti Ureda predsjednika Vlade.

SHM-ov predsjednik *Joso Ostrogonac* – prigodni govor

Uz srdačne pozdravne riječi, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj *Joso Ostrogonac* održao je prigodni govor. Kako uz ostalo reče, kao sudionik i prigodni govornik ove svečanosti u proteklih dvadesetak godina, a prelistavši svoje prijašnje govore, ne

samo iz nostalgije nego da se podsjeti o čemu je bilo riječi, što je bilo aktualno, došao je do zaključka da se ništa nije promijenilo.

Nema ništa novoga pod podnebljem našega manjinskog života. Mnogo toga smo učinili, mnogo uspjeha smo postigli. Možemo biti ponosni na mnoge postignute rezultate, ali, bogme, još uvijek ima nemalo godina nagomilanih problema, nezaštićenih slučajeva, gorućih pitanja koje trebamo riješiti. Stalna nam je bila, i još je uvijek povratna tema kulturna autonomija, školstvo, znanje materinskog jezika, kulturni život i očuvanje baštine, vjerski život, uključivanje mladih u manjinski život, materijalno zaleđe samouprava i nevladinih udruga, zakonsko zaleđe, parlamentarno zastupništvo, sudjelovanje na izborima, suradnja i međusobni odnosi i veze s našom maticom. Osvrnuvši se ukratko na Savezov prošlogodišnji rad, te na važnije obljetnice, on je uz ostalo čestitao godišnjice hrvatskoj radijskoj i televizijskoj emisiji na Mađarskom radiju i televiziji. Na kraju je skrenuo pozornost na najvažniji događaj sljedeće godine, na izbore za narodnosne samouprave. Kako uz ostalo reče, Savezovo će Predsjedništvo već početkom idućega mjeseca početi s priprema oko izborne procedure. Svatko će navrijeme znati koji su konkretni planovi, kriteriji, vremenski rokovi, i naravno kakav će

Pjevački zbor *Augusta Šenoa*

biti sastav glasačke liste. U izbornoj promidžbi spremni su za dogovore, kompromise, ljudske odnose, poštovanje jedni drugih i suradnju.

HDS-ov predsjednik Ivan Gugan o projektima i programima protekle četiri godine

Uslijedio je prigodni govor predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana koji je s obzirom na polako istjecanje mandata Skupštine umjesto godišnjeg izvješća dao izvješće o najvažnijim projektima i programima protekle četiri godine. Kao najvažnije u razdoblju između 2014. i 2019. godine istaknuo je proširivanje kulturne autonomije, jačanje infrastrukture i institucionalnog zaleđa hrvatske zajednice u Mađarskoj.

– Prioritet našega djelovanja jesu obrazovne ustanove. U skladu s time smo, kao možda najvažniji projekt, pokrenuli nastavu hrvatskoga jezika u Sambotelu. Nakon početnih poteškoća 2016. pokrenut je vrtić, a potom 1. i 2. razred u područnoj školi Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krleže u Pečuhu. Danas vas ponosno mogu izvijestiti da broj djece u vrtiću nadmašuje 50, a prvi i drugi razred osnovne škole polazi po petnaestak djece. Trenutno se obavljaju radovi na obnovi zgrade, stoga će sljedeće godine započeti s radom prvo samostalno hrvatsko obrazovno središte na sjeverozapadu Mađarske.

U nastavku svojeg izvješća predsjednik Gugan nabrojio je ostvarene razvojne projekte u Santovačkoj hrvatskoj školi – uređivanje dvorišta i solarni sustav – i u Hrvatskom obrazovnom središtu Miroslava Krleže u Pečuhu – uređivanje dvorišta, športskog igrališta i novog vrtića. Kako uz ostalo reče, nažalost, u postojećim uvjetima nije moglo doći do preuzimanja HOŠIG-a u Budimpešti. Uz to velik je izazov očuvanje malih škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika kojima prijeti čak i zatvaranje zbog maloga broja učenika. Među planovima predsjednik Ivana Gugan najavio je da će HDS već na sljedećoj sjednici radi poboljšanja nastave hrvatskoga jezika utemeljiti Pedagoško-metodički zavod. Ispunjeno je i obećanje otprije četiri godine da se u svakoj regiji utemelji hrvatski kulturni centar, ove je godine utemeljen Kulturni centar bačkih Hrvata u Baji. Od ulaganja spomenuo je obnovu odmarališta u Vlašićima, te Hrvatskoga doma u Pečuhu u okviru kojega je smješten HDS-ov područni Ured i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj.

U tijeku je i preuzimanje Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Od ostvarenih programa on je spomenuo pedagoška usavršavanja i jezične kampove u matičnoj domovini, redovite godišnje školske, kulturne i športske priredbe. Osim već tradicionalnih, pokrenute su i nove priredbe poput Mikrofona, Biciklijade i dr. Predsjednik Gugan ujedno je zahvalio bivšemu glasnogovorniku Miši Heppu na svesrdnom zalaganju te na višedesetljetnom društvenom i kulturnom radu.

Uručene godišnje nagrade

Povodom Dana Hrvata svečano su uručene godišnje nagrade Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj koje su im uručili predsjednici Ivan Gugan i Joso Ostrogonac. HDS-ove nagrade za istaknutu djelatnost na području hrvatske kultu-

Kulturno-umjetničko društvo „Petriba“

re u Mađarskoj primio je *Franjo Dervar Kume*, za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj *Anica Popović Bicžák*, za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj *Petar Palotai*, a SHM-ove nagrade za istaknutu djelatnost na području kulturnog života Hrvata u Mađarskoj *Pjevački zbori „Augusta Šenoa“*, *Kulturno-umjetničko društvo „Petriba“*, *Ruža Šimara Bunjevac*, a za plemeniti rad i za osobit doprinos napretku i ugledu Hrvata u Mađarskoj bivša generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu *Vesna Haluga*. Zahvalivši na nagradi, Vesna Haluga prenijela je i pozdrave župana Međimurske županije koji ju je ovlastio da uruči poklon Zakladi za hrvatsko školstvo u Mađarskoj, koju je utemeljio HDS.

Prigodni kulturni program baranjskih Hrvata

Uslijedio je prigodni kulturni program s naslovom „Od poklada do Božića“ uz prikaz hrvatskih običaja u Baranji. Nazočne je oduševio zajednički program hrvatskih kulturnih društava, pjevačkih zborova i tamburaških sastava Baranjske županije u izvornim narodnim nošnjama. U 50-minutnome programu što ga je sastavio József Szávai, voditelj pečuškog KUD-a „Tanac“, nastupili su KUD „Mohač“, KUD Mohačke šokačke čitaonice, pečuški KUD „Tanac“, Dječja skupina Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krleže, salantski KUD „Marica“, Orkestar „Vizin“, te zajednički pjevački zbor sastavljen od pjevača iz Harkanja, Udvara, Salante, Pogana, Kujinja, Pečuha, Kozara i Vršende, koji je pripremila Aleksandra Čeliković.

U skolpu državnog dana Hrvata izdavačka kuća Croatica izložila je dva prigodna izdanja. Praksu izdanja posebnoga broja Hrvatskoga glasnika u povodu državnog Dana Hrvata Uredništvo Hrvatskog glasnika je započelo 2009. godine. Ovogodišnji posebni broj Hrvatskoga glasnika ostvaren je potporom Hrvatske samouprave Baranjske županije. Možete ga naručiti ga za sebe i svoje partnere po cijeni od 200 Ft. Izloženo je i izdanje Hrvatski kalendar 2019, u nakladi Hrvatske državne samouprave, to je zidni kalendar koji prikazuje dio materijalnog i kulturnog nasljeđa, prošlost, sadašnjost i budućnost Hrvata te naselja koja oni nastanjuju u Baranjskoj županiji, putem fotografije i kalendarija. Dan Hrvata završen je domjenkom i druženjem u gostionici Hotela Lateruma, a kako je najavljeno, sljedeće godine priredit će se u Baji. Dodajmo da je priredba ostvarena s potporom Ministarstva ljudskih resursa (EMMI).

S. B.

Županijski susret hrvatskih učenika na Fancagi u Baji

Pismeni jezični zadatci, natjecanja u raznim vještinama vezanim za jesen, druženje, pjesma te glazba obilježili su i ovogodišnji Županijski susret hrvatskih učenika koji je – umjesto u Bačinu gdje je pokrenut i organiziran niz godina – drugi put organiziran na Fancagi u Baji.

U suorganizaciji Hrvatske samouprave grada Baje, Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i Fancaške osnovne škole, 27. listopada u Fancaškoj osnovnoj školi, pozivu organizatora odazvalo se 150 učenika predmetne i dvojezične nastave hrvatskoga jezika iz osam naselja: Aljmaša, Baje (Dolnjak i Fancaga), Bačina, Dušnoka, Gare, Kačmara i Santova, odnosno sedam bačkih škola, a u pratnji svojih učitelja i nastavnika.

Nakon pozdravnih riječi doravnatelja Fancaške osnovne škole Attila Pappa Susret je otvorio bivši ravnatelj škole Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, koji je izrazio zado-

Joso Ostrogonac i uzvanici

Kako to riješiti?!

Dio sudionika

Dio sudionika po završetku natjecanja

ka u Bačkoj te je poželio svima dobro druženje i uspješno natjecanje. Uz to je naglasio da je priredba ostvarena s potporom Hrvatske državne samouprave, Hrvatske samouprave grada Baje i Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Glavna je organizatorica Susreta bila fancaska učiteljica hrvatskoga jezika Jutka Poljak Csicsor. U sklopu Susreta organizirano je natjecanje četveročlanih družina u poznavanju hrvatskoga jezika i raznim vještinama na temu „Jesen“: radni listići, kviz na pametnoj ploči, vješte ruke. Nakon ručka druženje je nastavljeno na plesačnici, a zatim su svečano proglašeni rezultati, dodijeljene spomenice i nagrade.

Prema vrednovanju ocjenjivačkog suda, u kojem su bili studenti bajske Visoke škole Józsefa Eötvösa pod vodstvom profesorice Mirjane Šibalin, u kategoriji 2. – 4. razreda prvo su mjesto osvojile Zvezdice (Santovo), drugo družina Šareno lišće (Fancaga), a treće Pjevačice (Dušnok). U višim razredima u kategoriji 5. – 6. razreda prvo mjesto pripalo je Pametnoj djeci (Fancaga), drugo Tamburašima (Santovo), a treće Žiru (Fancaga). U kategoriji 7.– 8. razreda prvo su mjesto osvojili Šokci (Santovo), drugo Plitvice (Fancaga), treće Ptice selice (Fancaga).

Stipan Balatinac

Hrvatska večer u Harkanju

KUD Mohač

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Harkanja, 27. listopada 2018. godine priređena je uobičajena Hrvatska večer u domu kulture grada. Program je započeo u 17 sati s hrvatskom svetom misom u mjesnoj crkvi, koju su služili velečasni Ladislav Ronta i velečasni Ilija Čuzdi. Na njoj su pjevali članovi rakitovičkog omladinskoga zbora. Potom je slijedio bogati i šaroliki kulturni program u kojem su sudjelovali plesači donjomiholjačkoga KUD-a „Matija Gubec“ koji su se predstavili s Posavskim plesovima. Dvije izvanredne koreografije mogli smo vidjeti i od KUD-a Mohač, šokačku iz Santova i šokačku iz okolice Semartina, u izvornim nošnjama. U programu smo čuli i mjesni mješoviti pjevački zbor, koji je za tu prigodu pripremio nov repertoar s novim pjesmama. Također smo mogli čuti prekrasne pjesme u izvedbi pečuskoga Ženskoga pjevačkoga zbora „Augusta Šenoa“, s kojim se često susrećemo na raznim hr-

vatskim priredbama i uvijek nas oduševljava, kako i ovaj put. Stalni gosti harkanjske Hrvatske večeri jesu plesači iz susjedne Salante, plesači KUD-a Marica.

uvježbali nekoliko bunjevačkih plesova u okviru školskoga kružoka hrvatskoga plesa i s velikim su uspjehom predstavili svoju koreografiju na pozornici. Nakon kul-

Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata

Oni su ove godine pripremili bošnjačku koreografiju, da bi kulturni program bio još raznovrsniji. Najmlađi na pozornici bili su učenici mjesne osnovne škole, koji su

turnoga programa organizatori su svakog ugostili zajedničkom večerom, nakon koje je slijedila plesavnica i bal s Orkestrom Podravka.

Među gostima bili su harkanjski dogradonačelnik Pál Kecskeméthy, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, Tomislav Brusač, zamjenik gradonačelnika Donjeg Miholjca, ravnateljica orahovičke Osnovne škole „Ivana Brlić Mažuranić“ Maja Škraba, zamjenica beliškanskoga gradonačelnika Ljerk Vučković i predsjednici okolnih hrvatskih samouprava. Pokrovitelji su priredbe bili Ministarstvo ljudskih resursa i mjesna samouprava grada Harkanja.

Djeca iz harkanjske osnovne škole

XIV. međunarodni kroatistički znanstveni skup u Pečuhu

U organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Odsjeka za kroatistiku Instituta za slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti, 19. i 20. listopada 2018. u Pečuhu je održan XIV. Međunarodni kroatistički znanstveni skup. Radnomu je dijelu Skupa dom dalo zdanje Regionalnog centra Mađarske akademije znanosti. Ovaj XIV. Skup, koji se organizira dvogodišnje, okupio je brojne kroatiste, kulturologe, povjesničare, sociolingviste, komunikologe i istraživače brojnih drugih disciplina, njih preko sedamdeset, od čega njih više od dvadesetak iz redova Hrvata u Mađarskoj. Oni su dva dana radili u pet sekcija predstavljajući rezultate svojih istraživanja i polja znanstvenog interesa. Glavne su teme ovogodišnjeg Skupa bile: 150. obljetnica Hrvatsko-ugarske nagodbe; 100. obljetnica završetka I. svjetskog rata; 70. obljetnica Rezolucije Informbira.

Spomenuti povijesni događaji tematizirani su iz motrišta raznih znanstvenih disciplina: književnosti, jezikoslovlja, povijesti, kulturologije, pedagogije itd., a u program su uvrštena izlaganja čiji su predmet bili Hrvati u Mađarskoj ili bogati hrvatsko-mađarski dodiri.

Predstavljajući Zbornika radova XIII. međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa

Rad u sekciji

U sklopu svečanog otvaranja, sudionike je u ime organizatora i domaćina pozdravio ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin posebno pozdravljajući izaslanika rektora Sveučilišta u Pečuhu Dániela Bagija, dekana Filozofskog fakulteta u Pečuhu Tamása Bereczkeija, zamjenicu predsjednika Regionalnog odbora Mađarske akademije znanosti Martu Font, veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrića i predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana. Navedeni su se i obratili nazočnima ocjenjujući važnost pečuskoga Međunarodnog kroatističkog znanstvenog skupa uz riječi poticanja i uvjeravanja daljnje podrške njegovu održavanju. Među uzvanicima bili su i generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu Drago Horvat, Jozo Solga, glasnogovornik hrvatske

Nazočne je u ime organizatora pozdravio ravnatelj ZZHM Stjepan Blažetin

zajednice u Mađarskom parlamentu, Marta Vargek, viša stručna suradnica Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Branka Pavić Blažetin glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica i brojni drugi.

U sljedeća dva dana održat će se sedamdesetak jezikoslovnih, književnoznanstvenih, povijesnih, kulturoloških, metodičkih i drugih izlaganja, predstaviti će se zbornik sa skupa održanog pri-

Trenutak za pjesmu

Kafka

(toponim na predjelu između Njivica i Omišlja na otoku Krku)

Planine su u blizini, ako ih hoćemo doživjeti.
Nas, dva bića bez revolvera, i s malo soli u mozgu.

Ipak, nosimo košulje za pranje. Za pralje, ako ćemo
Precizno po mehanici toponima. Kafka a, javljaju ti
Se sablasti s Bodulije. Iz jarka, dermuna. U kome,
Osim koza spavah samo ja.

Sasvim simbolično. I bez zlih namjera glede
Uzvišenosti kozjih brabonjaka i prvih noćnih leptira.
Oni su nam spavali u utrobi. Marljivo se množili.
Kućili u nama. Kao prava parada ranih
Popodnevnih sati.

Milorad Stojević

Rad u sekciji

je dvije godine, a zahvaljujući susretljivosti pečuskoga Hrvatskog kazališta, imat ćemo priliku pogledati predstavu Povratak Filipa Latinovicza nastalu po istoimenom romanu Miroslava Krleže, reče ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin.

Nakon pozdravnih govora slijedila su plenarna izlaganja, prvo Krešimira Mićanovića s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, naslova Sabor Trojedne Kraljevine u 1860-ima o nazivu jezika narodnog, te Silvestra Balića iz pečuskoga Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, naslova Prvi svjetski rat kao prekretnica u nakladništvu Hrvata u Mađarskoj.

Uzvanici

Po plenarnim izlaganjima predstavljen je Zbornik radova XIII. međunarodnoga kroatističkog znanstvenog skupa održanog u Pečuhu 2016. godine. Zbornik koji je izašao 2017. godine u Pečuhu u nakladi Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, a uredio ga Stjepan Blažetin, predstavili su suradnici Zavoda Lilla Trubić i Silvester Balić. Opširnije o predstavljanju Zbornika moći ćete čitati u Hrvatskome glasniku broj 47 koji će izaći s nadnevkom od 22. studenoga 2018. godine.

Prvog dana radni dio Skupa odvijao se u tri sekcije s nizom poticajnih predavanja, a drugi dan u dvije sekcije, nakon čega je slijedilo zatvaranje Skupa na kojemu su organizatori saželi rezultate, zahvalili sudionicima na pripremljenim izlaganjima.

Nećemo ovdje nabrojiti poimence svih sedamdesetak i nešto predavača koji su stigli iz svih hrvatskih sveučilišta od Zagreba, Osijeka, Rijeke, Zadra, Dubrovnika, iz Mađarske iz Baje, Segedina, Sambotela, Budimpešte, Pečuha, iz Austrije, Srbije, Poljske... kao ni naslove njihovih izlaganja od kojih su mnogi tematizirali upravo Hrvate u Mađarskoj, i hrvatsko-mađarske svekolike veze,

ali ćemo navesti imena sudionika skupa iz redova Hrvata u Mađarskoj s naslovima njihovih predavanja.

Tako, kao što smo već rekli, uz plenarnog izlagača Silvestra Balića, Bernadeta Zadrović izlagala je na temu Prvi svjetski rat i gradišćanski Hrvati, Ladislav Heka na temu Ovlaсти Kraljevine Hrvatske na temelju Hrvatsko-ugarske nagodbe, Lilla Trubić na temu Slika Mađara u memoarima Marije Jurić Zagorke za vrijeme Austro-Ugarske, Jolán Mann: Prevara ili inspiracija? Hrvatsko-ugarska nagodba u Krležinim djelima, Timea Bockovac: Jezično stanje Hrvata u Mađarskoj, Živko Gorjanac: Neke svojst-

Odbor dobrodošlice

venosti salantskoga bošnjačkohrvatskog i bačkomonoštorskoga šokačkohrvatskog govora, Katalin Hergović: Jezična lojalnost Hrvata u Plajgoru, Ester Baričević-Tamaško: Jezični krajolik Dušnoka, Ernest Barić: Hrvatski toponimi i mikrotoponimi (u Mađarskoj) u žrvnju povijesnih i političkih mijena, Vjekoslav Blažetin: Karikature J. B. Tita u satiričkim časopisima i u Narodnom kalendaru, Viktorija Gerdešić: Sastavnice brenda države – teorija i praksa u slučaju Hrvatske, Stjepan Blažetin: „Pjesme su zamukle, krik gušimo u sebi” – književnost Hrvata u Mađarskoj u sjeni Informbiroa, Janja Prodan: Međuzavisnost između političkih prilika i kazališnog repertoara, Dinko Šokčević: Uloga Hrvatsko-ugarske nagodbe u izgradnji hrvatske nacionalne države, Ana Lehocik-Samardžić i Jadranka Mlikota: Illir nyelvűtan Dömea Popovicha, Hajnalka Kispeter: Stavovi prema dvojezičnom odgoju u jednojezičnom okruženju.

Skup je organiziran s potporom Ministarstva ljudskih resursa Mađarske i Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska večer u XIII. okrugu

Hrvatska samouprava XIII. okruga, uobičajeno sredinom studenog, održava svoju Hrvatsku večer. Tako je bilo i ove godine, naime umalo šezdeset gostiju se okupilo 15. studenog u kazališnoj dvorani Općeprosvjetnog doma Attila Józsefa. Na večeri su već nastupili i hošigovci s kazališnom predstavom Vremeplov, lani je nastupila pjevačica Olga Trubić, a ove su godine vijećnici Veronika Drajkó, potpredsjednica Jelica Pašić Drajkó i predsjednik Ladislav Romac odlučili pozvati andzabešku plesnu skupinu Igraj kolo i pjevačicu, počasnu članicu KUD-a Donjega Kraljevca Oršolju Kuzma.

U ime Hrvatske samouprave XIII. okruga nazočne je na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravio predsjednik Ladislav Romac. Zahvalio je publici što su se odazvali pozivu, također i Općeprosvjetnom domu Attila Józsefa na prijateljskoj suradnji, potom je najavio program večeri. Prvo su andzabeški folklorashi Igraj kolo otplesali splet hrvatskih plesova, potom je Oršolja Kuzma otpjevala međimurske pjesme. Nije to njihovo prvo gostovanje u ovom okrugu, naime Hrvatska samouprava te gradske četvrti pozvala ih je već na nastup na uobičajenoj priredbi Samouprave XIII. okruga, na Festivalu narodnosti. Na ovoj priredbi svojim gastronomskim specijalitetima, glazbom i plesom predstavljaju se one narodnosti koje imaju

Skupina Igraj kolo

Oršolja Kuzma

svoju samoupravu u narečenom okrugu. Na naš upit kako predsjednik Ladislav Romac ocjenjuje 2018. godinu, odgovorio je da su uspjeli provesti u djelo sve ono što su planirali i što su imali na

raspolaganju i financijsku potporu. Iz njih je već narečeni Festival narodnosti, pa i Hrvatska večer, a ljeti su bili suorganizatori Nogometnog turnira „In memoriam Stipan Pančić“, i naravno novčanu su potporu dali i I. Memorijalnom košarkaškom turniru „Dražen Petrović“, što ga je organizirala budimpeštanska Hrvatska škola. Do kraja godine čeka ih još zakonski obvezatna Javna tribina. Suradnju i s Općeprosvjetnim domom Attila Józsefa i kazalištem RaM Colosseum ili Samoupravom XIII. okruga ocijenio je uspješnim. Kazališnom dvoranom doma ili RaM-a mogu se koristiti godišnje jedanput besplatno, a Samouprava im uvijek izađe ususret ako im je potrebna kakva pomoć. Hrvatsku je večer također ocijenio uspješnim jer, kako reče, nisu se nadali tolikom odazivu budući da je radni dan. Nakon kulturnoga programa gosti su bili pozvani na večeru. *Kristina Goher*

Tjedan hrvatske kulture

Budimpeštanski Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom od 26. do 30. studenoga priređuje uobičajenu manifestaciju Tjedan hrvatske kulture, koji će biti usredotočen na 25. godišnjicu postojanja ove ustanove. U ponedjeljak u 14 sati svečano je otvaranje Tjedna naslova Dvadeset i pet godina u službi hrvatske narodnosti, iza kojeg se krije svečani program školske Literarne i plesne scene. Potom je glazbeni program Male škole paške Gradske glazbe. Sutradan, od 11 sati je „Anđeo po čudi i demon u matematici“: o djelima hrvatskog matematičara Marina Getaldića govorit će voditeljica projekta Upoznajmo hrvatsku znanstvenu baštinu Marijana Borić, potom je od 13 sati Vesela hrvatska bajkovnica, natjecanje u kazivanju priča na hr-

vatskom jeziku, a gošća je hrvatska spisateljica Darija Klaričić-Veg. Od 14 sati je Kao narod s narodom... povijesni kviz povodom 150. obljetnice sklapanja Hrvatsko-ugarske nagodbe, gost je viši znanstveni suradnik Instituta za povijest Mađarske akademije znanosti Dinko Šokčević. Dana 28. studenog od 14 sati je koncert Tamburaškog orkestra Hrvatske glazbene udruge iz Subotice, te natjecanje pjevača „HOŠIG traži zvijezdu“. U četvrtak od 14 sati je razgovor s HOŠIG-ovim bivšim i sadašnjim profesorima, od 14 i 30 je Svečani program vrtićara i pjevačkoga zbora učenika nižih razreda, od 15 sati talk show s HOŠIG-ovim bivšim učenicima s uspješnim životnim putem. U petak, 30. studenoga, od 10 sati Naši običaji rukotvorina predstavljaju: učenice zagrebačkoga Ženskog učeničkog doma „Marija Jambršak“, potom je njihov pozdravni svečani program.

Utemeljeno „Gradišćansko društvo Hrvat S. A. M.“

Uz koncert zbora „Pax et bonum“ u Željeznom

Po ideji željezanskoga biskupa dr. Egidija Živkovića, 6. oktobra, u subotu, prekogranični gradišćanskohrvatski spoj, koji je dovidob odlično funkcionirao u zmožnom zboru Gradišćanskih Hrvatov, Pax et bonum / Mir i dobro, dobio je i službeni okvir u novoutemeljenom „Gradišćanskom društvu Hrvat S. A. M.“, s početnim slovima trih država otkud i sami člani potječu, tj. Slovačka, Austrija i Madjarska. U predsjedničtvu, uz biskupa dr. Egidije Živkovića, člani su još glasnogovornik Željezanske dijeceze Dominik Orieschnig, tajnica Hrvatske sekcije Željezanske biskupije Agnjica Bubić, Johannes Stipšić, farnik iz Fileža Božidar Blažević, Pave Gludovac, Tome Roženić, Johannes Wutzlhofer iz Željezna i pastoralni asistent Ivo Šeparović. Nadalje iz Slovačke su kotrigr Jozefina Daničova, Joško Klačka i Oto Gregor iz Devinskoga Novoga Sela ter Andrej Klapka i Danijela Pauhofova iz Hrvatskoga Jandrofa. Za prvu predsjednicu Društva je odabrana moderatorica Austrijske televizije ORF, Barbara Karlič, a potpredsjednica je Nardarka, načelnica spomenutoga sela, Kristina Glavanić. Uza nju su s naše strane još delegati Beata Pinezić i Franjo Grubić, načelnik Koljnofa, ter Zorica Moricz-Timar, vjeroučiteljica iz Petrovoga Sela. Kako je rečeno na sastanku utemeljenja novoga društva, cilj je prvenstveno razvijanje gradišćanskohrvatskoga identiteta, čuvanje, naprikdavanje i gajenje kulture, tradicij i gradišćanskohrvatskoga jezika uz stalnu komunikaciju sa starom Domovinom. Naglašene su i kršćanske, crkvene vridnosti u njem s nakanjnom organiziranja skupnih shodišćev, koncertov, sastankov i prilik, kade se nek moru najti pripadniki gradišćanskohrvatskoga naroda. Po riči dopredsjednice Kristine Glavanić novoga gradišćanskoga zastupničtva pod krovom Željezanske biskupije, čast joj je sudjelivati ne samo u zborovnom djelovanju Pax et bonuma nego i u samom društvu, ko otvara nove perspektive i dimenzije u sveukupnom gradišćanskohrvatskom žitku. U prekrasnoj Haydnoj dvorani dvorca Eszterházy u Željeznom, te subote otpodne do zadnjega mjesta se je napunila prostorija. Priredbu su svojom nazočnošću uveličali brojni časni gosti, uz ostalo i poslanica premijera Vlade Republike Hrvatske Andreja Plenkovića, hrvatska ministrica za kulturu dr. Nives Obuljen Koržinek, državni tajnik Zvonko Milas, zastupnica Europskoga parlamenta Marijana Petir i još mnogi predstavnici crkvene i političke oblasti. Svi su znatiželjno čekali na ovoljetnu produkciju zbora od 150 jačkarov i jačkaric pod peljanjem pastoralnoga asis-

Predsjedništvo „Gradišćanskoga društva Hrvat S.A.M.“

tenta Ive Šeparovića. On je minule misece proveo putujući od jednoga do drugoga mjesta, svagdir vježbajući svoje paxetbonumaše s tim ciljem da prikuplja njev glas u jedan buket i nevjerojatni teklič Gradišća. Pred nabitom punom dvoranom publike iz Hrvatske, Austrije, Slovačke, a tako i Ugarske vridno je predstavljen plod većmisečnih intenzivnih probov, a časni gosti jedan za drugim su pozdravili svečani skup. Provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrne, fra Jozo Marinčić iz Sarajeva je dopeljaio i zbor s mladimi franjevačkimi bogoslovi iz Filozofsko-teološkoga fakulteta u Sarajevu ki su svojim nastupom takaj očarali, oduševili skupaspravne. Željezanski natpastir na svi četiri jeziki je imao svoju rič, a sa zborom, uprav tako kot i mnogi solisti, otpjevao je svoju jačku „Neka cijeli ovaj svijet“. U svojem svečanom govoru je uz ostalo istaknuo: „Naše danas novo utemeljeno društvo Hrvat S. A. M. se je pred petimi ljeti u zboru Pax et bonum rodilo i počelo rasti i hoditi. Danas se pokrstilo i pobermalo, da bi moglo oduševljeno i hrabro ali otvoreno i angažirano djelati na slavu Božju i na dobrobit našega hrvatskoga naroda. Neka ovim zborom i našim novim društvom Hrvat S. A. M. se još uže povezuju Gradišćanski Hrvati iz Slovačke, Austrije i Madjarske med sobom i našom starom domovinom, i to u skupnom domu Europe! Ako to činimo, ima naš narod i naša Europa budućnost!“ U zahvali petljetnoga zalaganja, velikoga truda i povezivanja Gradišćanskih Hrvatov iz trih zemalj prvenstveno u zboru Pax et bonum, željezanski natpastir ovom prilikom je uručio zlatnu medalju Željezanske biskupije Ivi Šeparoviću, zborovodji Pax et bonuma i

fra Boži Blaževiću, farniku Fileža, pripadniku franjevačke zajednice u Bosni i Hercegovini. Oni jur imaju i nove zadaće, pripravitni se na put s gradišćanskimi jačkarnimi junaki, kljetu 19. majuša u Nardu, na Državno i Gradišćanskohrvatsko skupno shodišće Hrvatov u Ugarskoj, 24. junija u Stinjake na proslavu 200. obljetnice crkve, 12. oktobra na zagrebačku mašu u crkvi blaženoga pape Ivana XXIII., a jedan dan kasnije na orijaški spektakl u zagrebačkoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskoga. To će biti skupni nastup zvijezdov s hrvatske estrade s našim zborom Pax et bonum, a po plani, jačkarno 2019. ljetu se završava koncertom u Požunu.

th

Zbor Gradišćanskih Hrvatov Pax et bonum na kraju koncerta

Susret bratskih škola Šeljin – Grubišno Polje

Prošle su godine, povodom 20. obljetnice zbratimljenja, ravnateljica grubišnopoljske Osnovne škole Ivana Nepomuka Jemeršića i ravnatelj šeljinske Osnovne škole Géze Kissa potpisali novu „Povelju o zbratimljenju“ koja sadrži proširenje rada dviju škola. Tako prošle su školske godine u svibnju nastavnici šeljinske škole bili u Grubišnom Polju. Zauzvrat, 5. listopada ove godine 17 nastavnika došli su u Šeljin na jednodnevni posjet u našu školu. Stigli su oko pola deset, kao što je bilo i dogovoreno, pa su mogli posjetiti 3. i 4. sat. Dočekali smo ih s dobrodošlicom. Naši su na-

Grubišnopoljska i šeljinska djeca kod Dunava u Mohaču

Grubišnopoljski učitelji i nastavnici u šeljinskom školskom muzeju

stavnici po školskom rasporedu ponudili sate koje su grubišnopoljski nastavnici mogli posjetiti. Nakon malog dogovora svatko je odabrao za sebe odgovarajući sat pa su sudjelovali na satima. Zatim su nam rekli svoje dojmove, koji su bili vrlo pozitivni. Oduševljeni su bili sredstvima i raznim metodama koje su mogli vidjeti na satima. Mnogi su zahvalili što su mogli sudjelovati na satu i vidjeti mnogo novoga te razmijeniti iskustva. Mislim da je to bilo vrlo korisno i za nas i za njih. Nakon toga posjetili smo Muzej Géze Kissa, Draškovićev dvorac i botanički vrt oko njega. Poslije ovog razgledanja imali smo zajednički ručak, koji su nam pripremile naše bivše kuharice. Gosti nastavnici sa zadovoljstvom su otputovali kući.

Nakon dva tjedna na dva dana, 18. i 19. listopada 2018. g. ponovno su nam stigli gosti iz Osnovne škole Ivana Nepomuka Je-

meršića, ali sada već uobičajeno, djeca s nastavnicima. Stigli su nam 16 djece s učiteljicom i učiteljem te ravnateljicom i pedagoginjom u četvrtak oko podneva. Dočekali smo ih s malim programom (plesom, pjesmom, recitacijama) koji su pripremile učiteljice nižih razreda te nastavnice hrvatskoga jezika. Nakon pozdravnih riječi i programa za djecu, pripremili smo jedno zanimanje, vješte ruke, na kojem su pravili neke slike od sjemenaka, zajedno s domaćom djecom. Slijedio je zajednički ručak. Nakon toga po djecu stigoše roditelji koji su primili za jednu noć goste, pa su ih odveli sa svojom djecom skupa kući.

Sutradan ujutro u osam sati smo krenuli na cjelodnevni izlet u Mohač i Pečuh. U Mohaču smo pogledali najprije Muzej Dorothee Kanizsai, gdje smo pogledali stalne i povremene izložbe (posude, namještaje, narodne nošnje). Djeca su imala priliku i odjenuti se u nošnje, što su veoma uživala. Malom šetnjom smo prešli u Bušarsko dvorište. Tu sa stručnim vodičem pogledali smo izložbu, mnogo toga saznali o bušama i bušarima, te pogledali kratak film o tom običaju Bušarskom pohodu. Odatle smo otišli na ručak, zatim prošetali gradom do Dunava. Popodne oko pola tri smo krenuli u Pečuh, gdje smo posjetili Hrvatski obrazovni centar Miroslava Krležu. Tu nas je dočekaao ravnatelj škole, te nam predstavio Centar. Nakon toga slijedio je slobodni program, tj. kupnja. U šest sati smo stigli u Šeljin gdje nas čekala vrlo ukusna večera. Potom, malo umorno, ali s mnogo doživljaja smo se rastali od gostiju, koji su krenuli kući.

Robert Ronta

Lukovišće

U okviru tamošnje škole na popodnevnom se kružocima organiziraju razna zanimanja za učenike. Takav je program bio 15. listopada Popodne sportova, gdje su učenici mogli okušati nekoliko vrsta sportova i igre vještine. Drugi dan organizirao se Dan zdravlja, gdje su mogli sudjelovati u zanimljivim aktivnostima kroz koje su mogli naučiti nešto više kako zaštititi i očuvati svoje i tuđe zdravlje. Sudjelovali su u radionicama za prevenciju ovisnosti o alkoholu, drogama, pušenju s mnoštvom zanimljivih igara te u drugim raznim radionicama. S obzirom na to da je radionicu izvodio i objašnjavao „pravi“, licencirani pripadnik spasilačke službe, ova je radionica pobudila veliko zanimanje djece. Učenici osmog razreda 10. listopada bili su na izletu u Sigetu i Kapošu, gdje su u okviru organizacije „Moj je zanat moj hobi“ posjetili stručne škole, gdje su se upoznali s raznim zanatima. Na kraju dana učenike su iznenadili nastavnici zajedničkim klizanjem u Kapošu, u čemu su djeca jako uživala.

Biserka B.

Mala stranica

Svetak kad Naković zove u Koljnof

Nakovićevo naticanje u lipom govoru, odnosno u lipom i izražajnom recitiranju i štanju, ljetos je po 23. put pozvalo 17. oktobra, u srijedu, velik broj gradišćanskih školarov u koljnofsku Osnovnu školu i čuvarnicu Mihovila Nakovića. To je svenek svetak za one ki moru sudjelivati na jednodnevnom izletu do Koljnofa, a i malo isprobati svoj naticateljski duh. Po tradiciji je i ovput oko šezdeset dicitelja i njevim učiteljicam dobrodošlicu izrekla Agica Sarközi, ravnateljica mjesne škole, a nje riči su prigodnim tamburaškim glasom sprohadjali školski muzičari, pod peljanjem Sabine Balog. Med časnim gosti su sidili Ivan Gugan, predsjed-

Domaća direktorica Agica Sarközi pozdravlja skupaspravne

Časni gosti s domaćini

Nakovićevo naticanje pobjednici

Dr. Nikola Benčić predstavio je Miloradićevo knjigu

nik Hrvatske državne samouprave, kot i bivši školski direktor Franjo Pajrić i Matija Firtl, bivši parlamentarni zastupnik. Člani žirija su bili za naticatelje donjih razredov Terika Danijel-Kolonović, umirovljena koljnofska učiteljica, Krešimir Matašin, bivši direktor vukovinske partnerske škole Koljnofceva, i Eržika Pormüller, dugoljetna učiteljica hrvatskoga jezika u Kemlji, sad u penziji. Školare u štanju su poslušali i njevu produkciju su ocijenili dr. Mijo Karagić, bivši počasni konzul, danas umirovljenik na Undi, kot i njegove pomoćnice, negdašnje učiteljice na Undi, Marija Fülöp-Huljev i Eržika Pajrić. Ljetos je bilo naticanje posvećeno spominku na gradišćanskoga velikana, Mate Meršića Miloradića, povodom 90. obljetnice njegove smrti. Tako se je u program pravoda pasala prezentacija knjige o kemljanskom farniku, znanstveniku i pjesniku, a gdo bi to mogao najbolje prikazati nego akademik dr. Nikola Benčić ki je u vlašćoj nakladi lani izdao bogatu knjigu o Miloradićevom žitku, djelovanju i poslovanju. Uza to je predstavljena i knjiga Povijest Gradišćanskih Hrvatov, ka je plod istaknutoga projekta Hrvatskoga kulturnoga

društva i ka je široj publiku predstavljena 3. novembra u Željnom. Nakovićevo naticanje su materijalno podupirali Ministarstvo ljudskih resursov, Hrvatska samouprava Koljnofa i Osnovna škola ter čuvarnica Mihovila Nakovića. U četiri kategorija po slijedećem redu su proglašeni pobjednici:

društva i ka je široj publiku predstavljena 3. novembra u Željnom. Nakovićevo naticanje su materijalno podupirali Ministarstvo ljudskih resursov, Hrvatska samouprava Koljnofa i Osnovna škola ter čuvarnica Mihovila Nakovića. U četiri kategorija po slijedećem redu su proglašeni pobjednici:

I. kategorija

1. Botond Bödör (Petrovo Selo)
2. Zoe Viši (Koljnof)
3. Gergő Fabianković (Koljnof)

II. kategorija

1. Kinga Kumanović (Hrvatski Židan)
2. Fruzsina Ráduly-Preiner (Koljnof)
3. Norbert Pauković (Petrovo Selo)

III. kategorija

1. Lili Völgyi (Koljnof)
 2. Hana Pauković (Petrovo Selo)
 3. Iringo Feigl (Gornji Četar)
- Posebna nagrada: Reka Škrapić (Petrovo Selo)

IV. kategorija

1. Luca Barilović (Petrovo Selo)
 2. Natalija Horvat (Koljnof)
 3. Kata Kumanović (Hrvatski Židan)
- Posebna nagrada: Márton Gombás (Petrovo Selo)

Tiho

Želja za novim cestovnim prijelazom na Muri ne jenjava

Europska grupacija za teritorijalnu suradnju Regija Mura 8. studenog u Pustari održala je Forum hrvatsko-mađarske suradnje i razvoja projekata, na kojem je ponovno privukla pozornost na potrebu novih prekograničnih cestovnih prijelaza preko rijeke Mure. Želju za novim prijelazom potvrdili su načelnici svih općina – članica Grupacije, njih 31, potpisivanjem Izjave o namjeri obnove mosta na rijeci Muri između Kotoribe i Kerestura. Forumu su pribivali mnogobrojni dužnosnici, među njima Péter Cseresnyés, parlamentarni zastupnik i državni tajnik u Ministarstvu inovacija i tehnologije, Josip Mađar, veleposlanik Mađarske u Zagrebu, Zdravko Vukić, pomoćnik ministra graditeljstva i prostornog uređenja Republike Hrvatske, Ivan Bušić, zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj, Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Josip Grivec, zamjenik župana Međimurske županije, Csaba Bene, dopredsjednik Skupštine Zalske županije, Katalin Fekete iz Ministarstva vanjskih poslova Mađarske i Mario Moharić, predsjednik EGTS-a Regija Mura.

Nakon društvenih promjena žitelji s jedne i druge strane Mure počeli su se nadati da će se opet otvoriti prijelazi na rijeci Muri, kao što je to bilo prije 1949. godine. Mnoge su općine organizirale privremena otvaranja graničnih prijelaza (Mlinarci, Kerestur, Donja Dubrava, Kotoriba), na taj dan prelazili motornim čamcima družeći se na programima. U Mlinarcima je izgrađena asfaltirana cesta do same obale Mure, a Kerestur se više puta kandidirao za europske fondove poradi ostvarivanja cestovnog prijelaza između Kerestura i Kotoribe, u okviru Phare-CBC programa je dao izraditi investicijsku studiju o proširenju postojećega željezničkog mosta za cestovni promet, zatim u okviru programa In-

Sudionici Foruma

terrega III/a pridobio je sredstva za izradbu planova i ishođenja dozvola za izgradnju novog mosta što je projektirao d. o. o. Union Plan, ali u zadnjim godinama nije se koraknulo naprijed. Pomurska udruga za seoski razvoj sjedištem u Serdahelu (predsjednik Stjepan Tišler) na svim forumima, članovi Mješovitog odbora Međimurske županije s pomurskim Hrvatima posjetili su Ministarstvo prometa, odnosno vanjskih poslova Republike Hrvatske pokušavajući lobirati za narečeni prijelaz, više puta je potaknuto pitanje i na zasjedanju Međuvladina mješovitog odbora za zaštitu manjina između Republike Hrvatske i Mađarske, ali ni nakon 28 godina nije ostvarena želja pomurskih i međimurskih Hrvata. Ostvarenje novoga cestovnog povezivanja stavila je među svoje ciljeve i Europska grupacija „Regija Mura“, utemeljena prije četiri godine sa članstvom općina s obje strane rijeke Mure. U Pustari održani Forum opet je želio skrenuti pozornost na problem maloga broja graničnih prijelaza na hrvatsko-mađarskoj granici, što je preduvjet za bolju suradnju na svakom polju.

Forum hrvatsko-mađarske suradnje i razvoja projekata otvorio je Mario Moharić, predsjednik EGTS-a „Regija Mura“ sažimajući kratko okolnosti osnivanja Grupacije, njezino djelovanje i ciljeve. Izvijestio je članove o povećavanju broja članova Grupacije s općinama Ratka (Muraratka), Semenince (Muraszemenye), Zajk, Tomač (Kistolmács), Kralevec (Kerkaszentkirály), Banok (Bánokszentgyörgy), Prelog, Ludbreg, Domašinec i Međimurska županija. Péter Cseresnyés, državni tajnik pri Ministarstvu inovacija i tehnologije, istaknuo je dugogodišnju i uspješnu suradnju općina s obje strane Mure te dviju susjednih županija, te obećao da će se s mađarske strane zalagati u svezi proširenja željezničkog mosta Kotoriba – Kerestur za cestovni promet. Veleposlanik Mađarske u Republici Hrvatskoj Josip Mađar pridružio se riječima državnog tajnika i obećao potporu regiji. Ivan Bušić, zamjenik veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti, također je izrazio važnost prekograničnog povezivanja i obećao pomoć u ostvarenju prijelaza u okviru njihovih ovlasti. Csaba Bene, dopredsjednik, Skupštine Zalske županije, naglasio je važnost još boljeg povezivanja susjednih županija i predložio susret njezinih čelnika uz konkretiziranje suradnje. Josip Grivec, zamjenik župana Međimurske županije, spomenuo je izvrsnu suradnju općina dviju županija i niz uspješnih zajedničkih europskih projekata čija je „kruna“ upravo EGTS „Regija Mura“, te dodao da bi cestovni promet između Kotoribe i Kerestura još više pomogao u protoku ljudi i roba na dobrobit svih žitelja s obje strane Mure, pa i šire. Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave, istaknuo je uza sve navedeno važnost očuvanja hrvatskoga jezika i kulture ovdašnjih Hrvata uz Muru, u čemu bi mnogo pomoglo još bolje povezivanje s matičnom domovinom. Nakon uvodnih riječi načelnici općina potpisali su izjavu o namjeri obnove željezničkog mosta. U drugom dijelu Foruma sudionici su mogli poslušati predavanja o raznim aktualnim temama: o izgledima razvoja poslovnih dodira, o unapređenju poslovnih veza između malih i srednjih poduzetnika Međimurske i Zalske županije, o viziji daljnjeg djelovanja EGTS-a „Regija Mura“, o mogućnosti usklađivanja turističkih priredaba i manifestacija na području rijeke Mure i Drave. Predložena je potreba prometovanja autobusa starim prijelazom u Goričanu. Sudionici su Foruma izrazili želju za daljnju suradnju, te dogovorili da će u novom pozivu prekograničnoga programa Mađarska – Hrvatska, koji se očekuje početkom 2019. godine, uskladiti interese i prijaviti razne projekte.

beta

Omladinski kamp u Podaci

Udruga baranjskih Hrvata svake godine organizira izlet za hrvatsku mladež u Hrvatsku. Ove se godine od 21. do 26. kolovoza organizirao Omladinski kamp za omladince u Podaci kraj Makarske. Na dugačak put krenulo se u ranim satima iz Olasa, malim autobusom. Okupilo se ukupno 18 mladih Hrvata i Hrvatice iz Salante, Šikloša, Udvara, Pogana, Kozara, Olasa i Vršenđe. Pratili su ih organizatorica Marijana Balatinac, predsjednica Udruge baranjskih Hrvata, te Ramona Štivić, članica Udruge. Prema putu za Podacu bila je kraća stanica u Mostaru da bi mladež pogledala kulturne i povijesne znamenitosti toga grada. Nakon šetnje u starom dijelu grada i pokraj rijeke Neretve, krenulo se dalje prema Podaci. U kasnim popodnevnim satima se stiglo do odredišta, gdje se zauzeo smještaj te bila prva zajednička večera. Zatim se otišlo u istraživanje grada, gdje se moglo udubiti u mediteranski jadranski ugođaj. Sutradan nakon doručka djeca su imala vremena za kupanje u moru, sunčanje i uživanje u lijepom krajoliku na Jadranu. Nakon zajedničke večere otišlo se u susjedni Gradac gdje se pogledalo grad te su imali slobodno vrijeme za razgledanje i uživanje u gradu. Gradac je udaljen od Podace četiri kilometra, kamo su mladi prošetali skupa. Šetnjom uz obalu vratili su se na smještaj. Treći dan su nakon ranog doručka krenuli na cjelodnevni izlet brodom. Otplovilo se do otoka Korčule, u kojem je kamenom gradom rođen slavni svjetski putnik, istraživač i pustolov Marko Polo. Osim njegove rodne kuće, moglo se vidjeti i bogatu ostavštinu iz romaničkog, gotičkog i renesansnog razdoblja. Priroda je Korčulu obdaru čestim i kristalno bistrim morem, tako da se moglo uživati i u plivanju. Vraćajući se u Podacu, na brodu su dobili svježu ribu za ručak. Na jednome mjestu brod je stao pa se moglo skakati u more, u čemu su mladi jako uživali. Stigavši na smještaj, bila je zajednička večera, te opet se išlo u Makarsku. Tu su mladi najviše uživali, zajedno su prošetali kroza središnji dio grada. Četvrti se dan kupalo u moru, plivalo se, sunčalo se. Nakon kasnog ručka krenulo se na put prema Dubrovniku. Nakratko se stalo u Stonu, gradu s najdužim zidinama u Europi, i drugim na svijetu, odmah poslije Kineskog zida. Podigla ih je Dubrovačka Republika u 14. – 16. stoljeću, pod čijom se vlasti Pelješac tada nalazio. Zidine su duge više od pet kilometara, a dobrim dijelom pogodne su za hodanje. Imaju četrdesetak utvrda, i zaista su jedinstvene na svijetu, jer se pružaju preko brda. Nakon male stanke u Stonu, nastavili su put prema Dubrovniku, gdje su proveli dva sata. Nažalost, na gradskim zidinama nisu mogli prošetati, ali su pogledali unu-

trašnji dio staroga grada. Prošetalo se Stradunom, glavnom ulicom, gdje se moglo uživati u duhu veličanstvenoga Dubrovnika, koji ima dugačku prošlost. Vrativši se na smještaj, još se zadnji put prošetalo obalom, a sutradan u ranim satima nakon doručka autobusom se krenulo kući. Put je bio dugačak, ali mladi su jako uživali u putovanju, u izletima, u kupanju i zajedničkom društvu. Kamp se ostvario s potporom Ministarstva ljudskih resursa i Fonda za razvoj ljudskih potencijala.

RNM

ŠOPRON

Šopronsko hrvatsko kulturno društvo srdačno vas poziva 30. novembra, u petak, od 13.30 začetom na pedagošku konzultaciju skupnoga razmišljanja i stvaranja zajednica u Rejpal-hižu (Várkerület 7). Kako pišu organizatori, cilj je prikdavanje iskustava, davanje savjeta i iskanje novih skupnih putova. Med predavači iz Ugarske i Austrije su spomenuti Ingrid Klemenšić, predsjednica Hrvatske samouprave u Koljnofu, Čila Walter, peljačica koljnofske čuvarnice, i Julika Bošić-Nemet, voditeljica petroviske čuvarnice. Program se ostvaruje s potporom Ministarstva ljudskih resursa, šopronske Gradske i Hrvatske samouprave.

SAMBOTEL

Društvo sambotelskih Hrvatov i Hrvatska samouprava dotičnoga grada i ljetos priredjuje sastanak umirovljenih Hrvatov, 24. novembra, u subotu, početo od 15 uri. Na program i druženje se čekaju gosti u zgradi Hrvatske škole i čuvarnice, kade je i sjedište Hrvatske samouprave i Društva sambotelskih Hrvatov, na Ulici Mari Jászai 4.

BAJA, OSIJEK

Visoka škola Józsefa Eötvösa u Baji i Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, 13. studenoga potpisali su ugovor o suradnji. U svezi sa stjecanjem stručne spreme hrvatskoga narodnosnog učitelja i odgojitelja može se ostvariti program u okviru kojega će, osim predmetne pedagogije hrvatskoga jezika, metodiku i stručni jezik stručnih područja podučavati gostujući predavači na materinskome jeziku. U okviru školskih i vrtičkih vježba, obje će ustanove ubuduće osigurati mogućnost hospitacije, odnosno organiziranje zajedničkih usavršavanja, konferencija, workshopova – potvrdili su svojim potpisima voditelji dviju ustanova.

HRVATSKI VEČER
HORVÁT EST

HRVATSKI ŽIDAN
HORVÁT ZSIDÁNY

KULTURNI DOM
 MÚVELŐDÉSI HÁZ

24. 11. 2018. - 17:30

KULTURNI PROGRAM

NASTUPAJU/FELLÉPNEK:

- Plesačka grupa Kokolo
- i Folklorna grupa Koljnof
- MJESNE KULTURNE GRUPE/
 HELYI KULTURCSOPORTOK

21:00 - BAL
Čungam i TS Šetnja

Ulaznica/Belépő: 1000 Ft

PETROVO SELO

Općina Petrovoga Sela, Hrvatska samouprava Petrovoga Sela i Petrovski odbor Škrinje vridnosti Vas srdačno pozivaju na Folklorno otpodne u petrovskom kulturnom domu 22. novembra, u četvrtak, s početkom od 17 uri. Nastupaju dica iz čuvarnice i Dvojezične škole, Ženski zbor Ljubičica, HKD Gradišće i Igrokazačko društvo. Za kulturnim programom slijedi otvaranje izložbe pod naslovom „Gusla, naš instrument“, uglavnom iz ostavštine pokojnoga slikara i kolekcionara Lajoša Brigovića, ku je darovao Petrovom Selu.

KANIŽA

U tome pomurskom gradu, u organizaciji tamošnjega Kulturnog centra, 26. listopada u Dvorani „Medgyaszay Ház“ ustrojena je premijera dokumentarne drame o tragičnoj pogibiji sigetskog junaka Nikole Zrinskog i njegovih hrabrih vojnika. Film je usredotočen na posljednje poglavlje junačke borbe, i ističe povijesno značenje Sigetske bitke Povijesnu je igru još za obljetnicu (prije dvije godine) napisao pukovnik Lajos Négyesi, vojni povjesničar. Povijesna igra prikazana je u Sigetu s velikim uspjehom mađarske i hrvatske tradicije, koje se mogu vidjeti u filmu. Okosnicu rada osiguravaju intervjui s poznatim povjesničarima. Režiser je filma Sándor Gerebics. Na premijeri su nastupili i članovi povijesne postrojbe Udruge Zrinskih kadeta.

SEPETNIK

Sepetnička Hrvatska samouprava 24. studenoga priređuje Susret hrvatskih pomorskih zborova. Program počinje u 17 sati u Središtu za prosvjetu i kulturu „Pál Királyi“. U kulturnom programu nastupit će ove skupine: pjevački zborovi iz Sepetnika, Kerestura, Petribe, Pustare, Fičehaza, Mlinaraca, Kaniže, Serdahela, Sumartona, te keresturski Tamburaški sastav „Kitica“, serdahelski Tamburaški sastav Stoboš i „Sumartonski lepi dečki“.

ŠELJIN

Najpoznatiji svetac koji ima svoj blagdan u studenom, jest svet Martin, tourški biskup iz 4. stoljeća. Koliko je važan njegov kult, govori i činjenica da se u mnogim krajevima pojavljuje starinski naziv martinščak za mjesec studeni te babje ili martinjsko ljeto za razdoblja lijepa i ugodna vremena u tipično kišnoj jeseni. Taj običaj drže i u Šeljini, gdje su na Martinje organizirali svečanu povorku u kojoj su sudjelovala djeca. Zapalile su se svijeće i prošetali kroz grad sjećajući se svetog Martina.

KUD Tanac iz Pečuha ove godine slavi 30. obljetnicu svoga postojanja, pa Vas stoga

pozivamo na jubilarni program

koji će se upriличiti u Pečuškom nacionalnom kazalištu
 24. studenog 2018.g. (16:00 i 20:00 sati).

PETRIBA

Hrvatska samouprava 24. studenoga, s početkom u 16.30 priređuje Dan hrvatske kulture. U programu će sudjelovati mjesni Pjevački zbor „Petripske ružice“, Pjevački zbor iz Mlinaraca i Kulturno društvo „Katruže“ iz prijateljskog mjesta Ivanovca.

KAPOŠVAR

Hrvatska samouprava toga grada i Zemaljsko društvo hrvatsko-mađarskoga prijateljstva 24. studenoga priređuje Hrvatsku večer u Restoranu Castello, s početkom u 16 sati. Na redovitoj će priredbi predsjednik Marko Kovač uručiti priznanja osobama koje su pridonijele razvoju hrvatske zajednice u gradu. Nakon svečane urudžbe slijedit će kulturni program u kojem sudjeluju: Starinski Tamburaški sastav „Biseri Drave“, Jozo Matoric, glumac iz Lovre, KUD iz Lipika i Kaniže te kapošvarski Pjevački zbor „Most – Duga“ iz Kapošvara.